

สถานการณ์การจ้างงานและคุณลักษณะบัณฑิตที่พึงประสงค์ภาครัฐ และภาคเอกชนในประเทศไทยต้องการ

ชัชสรัญ รอดยิ้ม*

บทคัดย่อ

สถานการณ์การจ้างงานและคุณลักษณะบัณฑิตที่ภาครัฐและภาคเอกชนในประเทศไทยต้องการ มีวัตถุประสงค์เพื่อ (1) ศึกษาสถานการณ์การจ้างงานในประเทศ และจำนวนอัตราการจ้างงานที่ภาครัฐและภาคเอกชนในประเทศไทยต้องการ (2) ศึกษาคุณลักษณะบัณฑิตที่พึงประสงค์ของสังคม และผู้ว่าจ้างทั้งภาครัฐและภาคเอกชนในประเทศไทย และ (3) สังเคราะห์หารูปแบบและวิธีการการผลิตบัณฑิตที่มีคุณลักษณะที่สังคมพึงประสงค์ และผู้ว่าจ้างทั้งภาครัฐและภาคเอกชนในประเทศไทยต้องการ โดยใช้รูปแบบของการวิจัยหาคำตอบเป็นการวิจัยแบบผสมผสานระหว่างการวิจัยเชิงปริมาณ โดยการแจกแบบสอบถามผู้ที่เกี่ยวข้องกับบัณฑิตจำนวน 1,031 คน กับการวิจัยเชิงคุณภาพ โดยการสัมภาษณ์เชิงลึกผู้ให้ข้อมูลสำคัญที่เกี่ยวข้อง และการวิเคราะห์เอกสาร โดยการวิเคราะห์เนื้อหาที่เกี่ยวกับสถานการณ์การจ้างงานในประเทศ ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

1. สถานการณ์การจ้างงานในประเทศ และจำนวนอัตราการจ้างงานที่ภาครัฐและภาคเอกชนในประเทศไทยต้องการ พบว่า องค์กรที่เปิดรับสมัครเป็นองค์กรเอกชน ร้อยละ 77.0 และรัฐบาล ร้อยละ 23.0 และสาขาวิชาที่เปิดรับสมัคร นั้นส่วนใหญ่เป็นสาขาที่เป็นที่รู้จักในตลาดวิชาและตลาดแรงงาน อันดับที่ 1 คือ ได้จำกัดสาขา ร้อยละ 18.88 อันดับที่ 2 คือ สาขาบริหารธุรกิจ ร้อยละ 11.28 อันดับที่ 3 คือ สาขาบัญชี ร้อยละ 10.99 อันดับที่ 4 คือ สาขาวิศวกรรมศาสตร์ ร้อยละ 8.91 อันดับที่ 5 คือ สาขาการตลาด ร้อยละ 7.94

2. คุณลักษณะบัณฑิตที่พึงประสงค์ของสังคม และผู้ว่าจ้างทั้งภาครัฐและภาคเอกชนในประเทศไทย คือ บัณฑิตต้องมีพฤติกรรมและการแสดงออกที่เหมาะสม ทั้งส่วนตัวและส่วนรวม 32 ประการ ที่ผ่านกระบวนการสร้างความรู้ ความสามารถ และทักษะต่างๆ 12 ประการ จากมหาวิทยาลัย เป็นบัณฑิตที่พึงประสงค์

3. รูปแบบและวิธีการการผลิตบัณฑิตที่มีคุณลักษณะที่สังคมพึงประสงค์ และผู้ว่าจ้างทั้งภาครัฐและภาคเอกชนในประเทศไทยต้องการ คือ การสร้างความรู้ ความสามารถ และทักษะต่างๆ โดยมหาวิทยาลัยคือผู้ที่ทำหน้าที่หลัก ผ่านกระบวนการจัดการเรียนการสอน และกิจกรรมต่างๆ ทั้งในและนอกมหาวิทยาลัย ทั้งนี้

* อาจารย์ประจำสาขาวิชาการตลาด คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร
Email: chatsarundba@hotmail.com

มหาวิทยาลัยต้องมีนโยบายที่ชัดเจน ประกาศเป็น วาระของมหาวิทยาลัย เพื่อให้ผู้ที่เกี่ยวข้อง เช่น อาจารย์ เจ้าหน้าที่ และนักศึกษา เข้าใจตรงกันถึงเป้าหมายของมหาวิทยาลัย และเป็นการประกาศนโยบายมหาวิทยาลัยสู่สาธารณะ

คำสำคัญ : สถานการณ์การจ้างงาน คุณลักษณะบัณฑิตที่ภาครัฐและภาคเอกชนต้องการ รูปแบบและวิธีการการผลิตบัณฑิต

Employment Situation and the Degree of Public and Private Sector in Thailand

Chatsarun Rodyim*

Abstract

The purposes of this study were 1) to study the employment situations, and a number of jobs needed in the government and private sectors in Thailand, 2) to study the qualifications of the graduates needed, and 3) to synthesize models and ways to produce the qualified graduates that are needed by the use of the combination of both the quantitative analysis through the questionnaires sent to 1,031 persons concerned, together with the qualitative analysis through the intensive interviews by the people concerned, and the analysis of the information in the documents dealt with the employment situations of the country.

The following conclusions were drawn as a result of the findings of this study:

1) Regarding the employment situations and a number of jobs needed in the government and private sectors in Thailand, it was found that most of the employers 77.0% were the private sectors, and 23.0% belonged to the government. Most of the fields of study were well-known to the labour market: the fields of study not specified 18.88 %, Business Administration 11.28 %, Accounting 10.99%, Engineering 8.91%, and finally Marketing 7.94 %.

2) The qualifications needed for the graduates for both the government and the private sectors were their appropriate behaviours and expression personally and socially for 32 items which were totally trained in knowledge, ability, and 12 skills from the universities.

3) In relation to the models and ways of producing the graduates needed, the employers, both the government and the private sectors in Thailand, want the universities to

* Lecturer of Marketing, Faculty of Management Science, Phranakhon Rajabhat University
Email: chatsarundba@hotmail.com

put emphasis on knowledge, ability, and skills through teaching and learning process, and all the activities both inside and outside the universities. The universities are supposed to have clear policies as plans or projects to be done by the professors, relevant staff and the students. Make sure that everyone has the same understanding of the universities' targets which were informed in the public.

Keywords: Employment situation, Government and the features of the private sector, Format and method of producing graduates.

บทนำ

พันธกิจที่สำคัญยิ่งของมหาวิทยาลัย คือ การผลิตบัณฑิตให้เป็นคนดี มีคุณภาพ และตรงกับความต้องการของสังคมและผู้จ้างงานบัณฑิตทั้งภาครัฐและภาคเอกชน มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร มีบัณฑิตที่จบการศึกษาจำนวนมากในแต่ละปี โดยเฉพาะในระดับปริญญาตรี ปีการศึกษา 2551 นั้นมีบัณฑิตที่จบการศึกษาจำนวน 6,512 คน โดยคณะและสาขาวิชาที่มีนักศึกษาเลือกเข้าศึกษาจำนวนมาก และมีบัณฑิตจบการศึกษาสูงสุด อาจจะสะท้อนให้เห็นถึงลักษณะสำคัญ 2 ประการ คือ ความนิยมของนักศึกษา และความต้องการของสังคมและผู้ว่าจ้างงาน ซึ่งน่าจะเป็นเช่นเดียวกันในหลายๆ มหาวิทยาลัยในประเทศไทย และด้วยลักษณะการผลิตบัณฑิตที่มีสาขาวิชาที่เหมือนกันของหลาย ๆ มหาวิทยาลัย ส่งผลต่อการเปรียบเทียบคุณลักษณะบัณฑิตของสังคม และการแข่งขันการเข้าทำงานในภาวะที่ผู้ว่าจ้างงานต้องการคัดเลือกบัณฑิตที่ตรงกับความต้องการของหน่วยงานมากที่สุด และบัณฑิตที่มีคุณลักษณะตรงกับความต้องการมากที่สุด นั้น จะได้รับการยอมรับ และคัดเลือกให้ทำงานในหน่วยงานที่ว่างงานมากที่สุด ซึ่งคุณลักษณะบัณฑิตที่ดีมีคุณภาพและตรงกับความ ต้องการ นั้นไม่สามารถปฏิเสธได้เลยว่าส่วนใหญ่ได้มาจากมหาวิทยาลัยผู้ที่ทำหน้าที่หลักในการสอนและสร้างสรรค์ศึกษาให้เป็นบัณฑิตที่พึงประสงค์ของสังคมและผู้จ้างงานบัณฑิต และสามารถสะท้อนเห็นว่ามหาวิทยาลัยนั้นมีการบริหารและการจัดการเรียนการสอนให้ได้บัณฑิตมีคุณภาพและเป็นที่พึงประสงค์

ของสังคมและผู้จ้างงานบัณฑิตหรือไม่เช่นเดียวกัน

ผลของการวิจัยสถานการณ์การจ้างงานและคุณลักษณะบัณฑิตที่ภาครัฐและภาคเอกชนในประเทศไทยต้องการ นอกจากจะทำให้เห็นถึงอัตราการจ้างงานและคุณลักษณะบัณฑิตที่ภาครัฐและภาคเอกชนประเทศต้องการแล้ว ยังสามารถนำผลการวิจัยนี้ไปวางแผนพัฒนาการผลิตบัณฑิตของมหาวิทยาลัยให้มีคุณลักษณะที่ตรงกับความต้องการของสังคมและผู้จ้างงานในอนาคตได้มากที่สุด ซึ่งเป็นสิ่งที่มหาวิทยาลัยทุกแห่งต้องการ

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสถานการณ์การจ้างงานในประเทศ และจำนวนอัตราการจ้างงานที่ภาครัฐและภาคเอกชนในประเทศต้องการ
2. เพื่อศึกษาคุณลักษณะบัณฑิตที่พึงประสงค์ของสังคม และผู้ว่าจ้างทั้งภาครัฐและภาคเอกชนในประเทศ
3. เพื่อสังเคราะห์หารูปแบบและวิธีการการผลิตบัณฑิตที่มีคุณลักษณะที่สังคมพึงประสงค์ และผู้ว่าจ้างทั้งภาครัฐและภาคเอกชนในประเทศต้องการ

วิธีการดำเนินการวิจัย

รูปแบบของการวิจัย เป็นการวิจัยแบบผสมผสานระหว่างการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Method) โดยการแจกแบบสอบถามผู้ที่เกี่ยวข้องกับบัณฑิตจำนวนประชากร 11,450 คน แทนค่าตามสูตร ได้กลุ่มตัวอย่างนักศึกษา จำนวน 768 คน

ใช้วิธีการสุ่มกลุ่มตัวอย่างแบบสัดส่วน (Quota Sampling) แต่ละคณะและประชาชนทั่วไปและบุคลากรขององค์กรต่างๆ กลุ่มตัวอย่าง 400 คนกับการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-Depth Interview) ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informants) ที่เกี่ยวข้อง จำนวน 30 คน และการวิเคราะห์เอกสาร (Documentary Analysis) โดยการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) ที่ลงโฆษณาประชาสัมพันธ์การจ้างงานบัณฑิตในช่วงเดือนเมษายน พ.ศ.2553 ถึง เดือนธันวาคม พ.ศ.2553

ขอบเขตของการวิจัย ศึกษาแนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับความคาดหวังของสังคมเกี่ยวกับการศึกษาไทย ทิศทางของการพัฒนาประเทศ และการสรรหาบุคลากร (Employee Recruitment) เพื่อให้เห็นถึงสภาวะการจ้างงานในประเทศ และจำนวนอัตราการจ้างงานที่ภาครัฐและภาคเอกชนในประเทศ ต้องการ คุณลักษณะบัณฑิตที่พึงประสงค์ของสังคม และผู้ว่าจ้างทั้งภาครัฐและภาคเอกชนในประเทศ และรูปแบบและวิธีการการผลิตบัณฑิตที่มีคุณลักษณะที่สังคมพึงประสงค์และผู้ว่าจ้างทั้งภาครัฐและภาคเอกชนในประเทศต้องการ

นิยามคำศัพท์เฉพาะ

คุณลักษณะบัณฑิตที่พึงประสงค์ หมายถึง บัณฑิตที่มีองค์ประกอบทางด้านบุคลิกภาพ ทักษะคิด และพฤติกรรม ดังนี้

1. ความเป็นคนดี มีคุณธรรม ยึดมั่นในศาสนา โดยเน้นด้านต่อไปนี้ ความอดทน อดกลั้น

ความมีน้ำใจ เสียสละ ความขยัน ความประหยัด ความซื่อสัตย์ ความมีวินัย ความรับผิดชอบ ความเป็นประชาธิปไตย

2. ด้านความสามารถทางวิชาการ ประกอบด้วย มีความรู้รอบ และรอบรู้ในสาขาวิชา ที่จบการศึกษา มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์

3. ด้านรัก และสืบสานวัฒนธรรมไทย

4. ความสามารถและทักษะทางวิชาการ และวิชาชีพ โดยเน้นด้านต่อไปนี้ กระบวนการคิด อย่างมีระบบ ความรู้ทักษะทางภาษาโดยสามารถใช้ภาษาไทยได้อย่างดี และมีความสามารถในการใช้ภาษาต่างประเทศ เพื่อการสื่อสารได้อย่างน้อย 1 ภาษา ความรู้ ทักษะในสาขาที่ศึกษาและประยุกต์ ไปสู่การปฏิบัติได้อย่างมีประสิทธิภาพ ความรู้ทักษะ พื้นฐานทางคอมพิวเตอร์ ความสามารถในการใช้เทคโนโลยีเพื่อการปฏิบัติงานและพัฒนางาน ตลอดจนเพื่อการพัฒนาตนเองและวิชาชีพ

5. บุคลิกภาพดี สามารถสืบสานวิถีชีวิต และวัฒนธรรมชุมชนได้อย่างเหมาะสมกับวิชาชีพ และความก้าวหน้าทางสังคม โดยเน้นด้านต่อไปนี้ ความใฝ่รู้ สุขภาพดี ความเชื่อมั่นในตนเอง ทักษะทางสังคม สุนทรีย์ภาพ ทางด้านศิลปะ ดนตรีและนาฏศิลป์ ตลอดจนธรรมชาติแวดล้อมท้องถิ่น รักและภาคภูมิใจในสถาบัน ท้องถิ่น และความเป็นไทย

การจ้างงาน หมายถึง การที่บัณฑิตได้รับการบรรจุเข้าเป็นพนักงาน/ข้าราชการ/พนักงานรัฐวิสาหกิจ/ลูกจ้าง/ผู้ปฏิบัติงาน อย่างใดอย่างหนึ่ง ภายในภาครัฐและภาคเอกชนในประเทศไทย โดยได้รับค่าตอบแทนเป็นเงินอย่างสม่ำเสมอเป็นรายเดือน

โดยมีข้อผูกพันสัญญาระหว่างผู้ว่าจ้างกับบัณฑิตและมีช่วงเวลาปฏิบัติงานตั้งแต่ 12 เดือนขึ้นไป

สถานการณ์การจ้างงาน หมายถึง เหตุการณ์หรือภาวะการณ์ที่กำลังเป็นไปในช่วงเวลาหนึ่งที่บัณฑิตได้รับการบรรจุเข้าเป็นพนักงาน/ข้าราชการ/พนักงานรัฐวิสาหกิจ/ลูกจ้าง/ผู้ปฏิบัติงาน ใดๆ อย่างใดอย่างหนึ่ง ภายในภาครัฐและภาคเอกชนในประเทศไทย เช่น สถานการณ์การจ้างงานในปี พ.ศ. 2553

รูปแบบ หมายถึง แบบแผนของการสอนที่กำหนดไว้ล่วงหน้า โดยจัดทำขึ้นอย่างมีจุดมุ่งหมายเฉพาะด้านการสอนที่ชัดเจน ประกอบด้วยองค์ประกอบต่างๆทางการสอน ได้แก่ หลักการ เนื้อหา ขั้นตอนการสอน การประเมินผล และกิจกรรมการสนับสนุนอื่น ๆ ที่มีความสัมพันธ์กันอย่างเป็นระบบเพื่อให้บรรลุจุดมุ่งหมายในการสอนนั้นๆ

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือในการวิจัยครั้งนี้ มี 3 แบบ คือ

1. แบบสอบถาม ซึ่งคณะผู้วิจัย สร้างแบบสอบถามที่ผ่านการปรึกษากับผู้เชี่ยวชาญ และผ่านการทดสอบ เครื่องมือวัด เพื่อนำมาสอบถามกลุ่มตัวอย่างนักศึกษาและอาจารย์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร ประชาชนทั่วไป และบุคลากรขององค์กรต่างๆ

2. การสัมภาษณ์เชิงลึก (In-Depth Interview) ผู้ให้ข้อมูลสำคัญจำนวน 30 คน

3. การวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) สื่อโฆษณา คือสิ่งพิมพ์และสื่ออิเล็กทรอนิกส์

(Internet) ที่ลงโฆษณาประชาสัมพันธ์การจ้างงานบัณฑิตในช่วงเดือนเมษายน พ.ศ. 2553 ถึง เดือนธันวาคม พ.ศ. 2553

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. การเก็บรวบรวมข้อมูลเชิงคุณภาพ โดยทำการจัดบันทึกข้อมูลจากเอกสารต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง การจัดบันทึกและหรือการบันทึกเสียงข้อมูลที่ได้มาจากการสัมภาษณ์แบบเจาะลึกกับผู้ให้ข้อมูลหลัก เพื่อการทดสอบให้แน่ใจว่า การวิเคราะห์และเก็บรวบรวมข้อมูลนั้นถูกต้อง อาจจะใช้วิธีการถกเถียงและซักถามผู้ให้ข้อมูลสำคัญ แล้วให้กลุ่มผู้ให้ข้อมูลเหล่านั้นอ่านบททบทวนว่าข้อมูลและการตีความหมายของเรานั้นเที่ยงตรงตามที่คนกลุ่มนี้ยึดถือเป็นแบบหรือเป็นข้อเท็จจริงหรือไม่

2. การแจกแบบสอบถามที่คณะผู้วิจัยและผู้ช่วยนักวิจัย ที่ได้ผ่านการอบรมวิธีการเก็บข้อมูลแล้ว

การวิเคราะห์ข้อมูล

วิธีการวิเคราะห์ข้อมูล เป็นการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ ด้วยการจัดเตรียมข้อมูลเพื่อให้สามารถนำไปวิเคราะห์ได้ง่ายขึ้น เช่น การจำแนกหมวดหมู่ของข้อมูลให้เป็นระบบ การตรวจสอบข้อมูลที่ได้มาจากการเก็บรวบรวมข้อมูลทุติยภูมิ คือจากเอกสารต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง และข้อมูลปฐมภูมิคือจากการสัมภาษณ์แบบเจาะลึกผู้ให้ข้อมูลหลัก โดยใช้การวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) ข้อมูลทุติยภูมิ และการแจกแจง “แนวคิด” ของข้อมูลปฐมภูมิ ด้วยการตีความ (Interpretation) ข้อมูล

ที่เป็นประเด็นของการศึกษา สำหรับแบบสอบถาม ใช้การวิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์ สำเร็จรูป โดยใช้สถิติเชิงพรรณนา ได้แก่ จำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัย

1. สถานการณ์การจ้างงานในประเทศ และจำนวนอัตราการจ้างงานที่ภาครัฐและภาคเอกชนในประเทศต้องการ โดยการรวบรวม ข้อมูลจากหนังสือรับสมัครงาน ในตำแหน่งงานที่เปิด รับสมัคร จำแนกตามสาขาวิชาที่ต้องการจ้างงาน จำนวน 32 สาขาวิชาที่เปิดรับสมัคร ผ่านหนังสือ รับสมัครงาน

สรุปข้อมูลการเปิดรับสมัครงาน จำแนกตาม ตามสาขาวิชาที่เปิดรับสมัครงาน 32 สาขา เรียงตาม ลำดับ พบว่า 10 อันดับที่ต้องการรับสมัครมากที่สุด คือ อันดับที่ 1 คือ ไม่จำกัดสาขา ร้อยละ 18.88 อันดับที่ 2 คือ สาขาบริหาร ร้อยละ 11.28 อันดับที่ 3 คือ สาขาบัญชี ร้อยละ 10.99 อันดับที่ 4 คือ สาขา วิศวกรรมศาสตร์ ร้อยละ 8.91 อันดับที่ 5 คือ สาขา การตลาดร้อยละ 7.94 อันดับที่ 6 คือ สาขาคอมพิวเตอร์ ร้อยละ 5.54 อันดับที่ 7 คือ สาขาการเงินการ ธนาคาร ร้อยละ 4.16 อันดับที่ 8 คือ สาขาครุศาสตร์ ร้อยละ 3.96 อันดับที่ 9 คือ สาขาเศรษฐศาสตร์ ร้อยละ 3.17 และอันดับที่ 10 คือ สาขาอิเล็กทรอนิกส์/ ไฟฟ้า ร้อยละ 3.14

องค์กรที่เปิดรับสมัครงาน พบว่า มีตำแหน่ง งานที่เปิดรับสมัครจำนวน 3,411 อัตรา จำแนกเป็น ตำแหน่งงานที่องค์กรเอกชนเปิดรับสมัคร ร้อยละ

77.0 และเป็นตำแหน่งงานที่องค์กรรัฐบาลเปิดรับ สมัคร ร้อยละ 23.0

2. คุณลักษณะบัณฑิตที่พึงประสงค์ของ สังคม และผู้ว่าจ้างทั้งภาครัฐและภาคเอกชนใน ประเทศ

1. ข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม จำนวน 1,031 คน จำแนกตามข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ ตอบแบบสอบถาม พบว่า ส่วนใหญ่เป็นหญิง ร้อยละ 57.9 อายุ 20-40 ปี มากที่สุด ร้อยละ 64.0 การศึกษาระดับปริญญาตรีมากที่สุด ร้อยละ 73.6 รายได้น้อยกว่า 10,000 บาท มากที่สุด ร้อยละ 58.1 อาชีพนักเรียน/นักศึกษา มากที่สุดร้อยละ 55.8 ภูมิลำเนาเกิดกรุงเทพฯ และปริมณฑล มากที่สุด ร้อยละ 42.0

2. คุณลักษณะบัณฑิตที่พึงประสงค์ ผลการสำรวจความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 1,031 คน เกี่ยวกับคุณลักษณะบัณฑิตที่พึงประสงค์ ของมหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร พบว่าอันดับที่ 1 คือ รักชาติ ศาสนา และสถาบันพระมหากษัตริย์ โดย มีค่าเฉลี่ย 4.43 รองลงมาอันดับที่ 2 มีคุณธรรม จริยธรรมในการดำรงชีวิต โดยมีค่าเฉลี่ย 4.32 และ ลำดับสุดท้าย มีความรู้ทักษะทางภาษาโดยสามารถ ใช้ภาษาไทยได้อย่างดีและมีความสามารถในการ ใช้ภาษาต่างประเทศ เพื่อการสื่อสารได้อย่างน้อย 1 ภาษา โดยมีค่าเฉลี่ย 36.4 ตามลำดับ

3. รูปแบบและวิธีการการผลิตบัณฑิตที่มี คุณลักษณะที่สังคมพึงประสงค์และผู้ว่าจ้างทั้ง ภาครัฐและภาคเอกชนในประเทศต้องการ

คุณลักษณะบัณฑิตที่พึงประสงค์ สามารถนำ

มาสร้างเป็นรูปแบบและวิธีการการผลิตบัณฑิตที่มีคุณลักษณะที่สังคมพึงประสงค์ และผู้ว่าจ้างทั้งภาครัฐและภาคเอกชนในประเทศต้องการ สำหรับมหาวิทยาลัย คือ “การสร้างความรู้ ความสามารถ และทักษะต่างๆ” โดยมหาวิทยาลัยคือผู้ที่ทำหน้าที่หลักนี้ ด้วยกระบวนการจัดการเรียนการสอน และกิจกรรมต่างๆ ทั้งนี้มหาวิทยาลัยต้องมีนโยบายชัดเจนและต่อเนื่องระยะยาว จึงจะเกิดเป็นรูปธรรมเนื่องจากการปลูกฝังจิตสำนึก ความตระหนัก และค่านิยมส่วนตัวและสังคมนั้นต้องใช้เวลาค่อนข้างนาน จึงจะทำให้บัณฑิตมีพฤติกรรมและการแสดงออกที่เหมาะสม และเป็นที่ต้องการของผู้จ้างงาน

อภิปรายผล

จากวัตถุประสงค์หลักของการวิจัย คือ ศึกษาสถานการณ์การจ้างงานและคุณลักษณะบัณฑิตที่ภาครัฐและภาคเอกชนในประเทศไทยต้องการ พบว่า สถานการณ์การจ้างงานนั้น เป็นองค์กรที่เปิดรับสมัครเป็นองค์กรเอกชน ร้อยละ 77.0 และเป็นตำแหน่งงานที่องค์กรรัฐบาล ร้อยละ 23.0 และสาขาวิชาที่เปิดรับสมัคร นั้นเป็นสาขาที่เป็นที่รู้จักในตลาดวิชาและตลาดแรงงาน ทั้งนี้ ผู้จ้างงานมีความคาดหวังในพฤติกรรมที่เหมาะสม โดยมีทักษะและความรู้เป็นปัจจัยสำคัญรองลงมา สอดคล้องกับการวิจัยของ ปริญญา เลิกสายเพ็ง (2545) ศึกษาเรื่องความคาดหวังของผู้บริหารในธุรกิจประกันวินาศภัยต่อคุณลักษณะบัณฑิตที่พึงประสงค์ พบว่า ผู้บริหารบริษัทประกันวินาศภัยมีความคาดหวังในคุณลักษณะบัณฑิตที่พึงประสงค์

ในด้านทั่วไปคือ บัณฑิตมีความสามารถพิเศษด้านภาษาอังกฤษ คอมพิวเตอร์ มีการนำเอาความรู้ที่มีอยู่มาประยุกต์ใช้ในการทำงาน มีความซื่อสัตย์ และมีบุคลิกภาพในเรื่องของการกล้าแสดงออก รู้จักควบคุมอารมณ์ได้ดี มีสุขภาพร่างกายแข็งแรง มีบุคลิกภาพที่น่าประทับใจ สอดคล้องกับสถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง (2548) วิจัยเรื่อง ความพึงพอใจของผู้ใช้บัณฑิต และคุณลักษณะบัณฑิตมหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง ที่พึงประสงค์ มีคุณลักษณะบัณฑิตมหาวิทยาลัยราชภัฏลำปางที่พึงประสงค์ของผู้ใช้บัณฑิตพบว่า อันดับที่ 1 คือ บัณฑิตต้องมีความรู้ในวิชาชีพเฉพาะสาขาเป็นอย่างดี คิดเป็น ทำเป็น แก้ปัญหาเป็น อันดับที่ 2 คือ บัณฑิตมีความซื่อสัตย์ ตรงเวลา แสดงออกถึงความรับผิดชอบ อันดับที่ 3 มีมนุษยสัมพันธ์ดี ทำงานเป็นทีมได้ทัศนคติที่ดีต่อสถานประกอบการ อันดับที่ 4 และ 5 คือ มีความอดทนสูง แก้ไขปัญหาเฉพาะหน้าได้ดี อันดับที่ 6 คือ ความสามารถพิเศษอื่น ๆ เช่น คอมพิวเตอร์ เครื่องใช้สำนักงาน ขับรถยนต์ได้ อันดับสุดท้ายที่ต้องการคือ บัณฑิตมีจิตสำนึกที่ดีต่อสังคมวัฒนธรรม จาริตประเพณี สอดคล้องกับเพ็ญธิดา พงษ์ธานี (2551) วิจัยเรื่อง คุณลักษณะของบัณฑิตสาขาการบัญชีที่องค์กรและผู้รับผิดชอบงานด้านบัญชีพึงประสงค์ พบว่า กลุ่มตัวอย่างโดยรวมต้องการบัณฑิตสาขาการบัญชีที่มีคุณลักษณะด้านจรรยาบรรณ มากที่สุด รองลงมาคือคุณลักษณะด้านทักษะ คุณลักษณะด้านความรู้ และคุณลักษณะด้านบุคลิกภาพ

การศึกษาคุณลักษณะบัณฑิตที่ภาครัฐและ

ภาคเอกชนในประเทศไทยต้องการ พบว่า บัณฑิตต้องมีพฤติกรรมและการแสดงออกที่เหมาะสมทั้งส่วนตัวและส่วนรวม ที่ผ่านกระบวนการสร้างความรู้ ความสามารถ และทักษะต่างๆ จากมหาวิทยาลัย ดังนั้นการพัฒนาบัณฑิตให้มีลักษณะที่พึงประสงค์จึงสอดคล้องกับแนวคิดของ ฟรอยด์ (1856-1939) ที่กล่าวว่าพัฒนาการทางบุคลิกภาพเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา ขึ้นอยู่กับความไม่พร้อมของตนเอง ทั้งทางด้านร่างกาย ด้านเขาวนปัญญา และประสบการณ์ และเป็นไปตามแนวทางการพัฒนาบุคลิกภาพตามบุคลิกภาพของอีริคสัน (1988) บัณฑิตอยู่ในช่วงวัยผู้ใหญ่ระยะต้น (Young Adulthood) เป็นวัยที่ทั้งชายและหญิงที่จะรู้จักตนเองว่า มีจุดมุ่งหมายในชีวิตอย่างไร

คุณลักษณะบัณฑิตที่ภาครัฐและภาคเอกชนในประเทศไทยต้องการที่ค้นพบจากการวิจัยนั้นครอบคลุม และเป็นรูปธรรมตามมาตรฐานด้านคุณภาพบัณฑิต กระทรวงศึกษาธิการซึ่งระบุว่า “บัณฑิตระดับอุดมศึกษาเป็นผู้มีความรู้ มีคุณธรรม จริยธรรม มีความสามารถในการเรียนรู้และพัฒนาตนเอง สามารถประยุกต์ใช้ความรู้เพื่อการดำรงชีวิตในสังคมได้อย่างมีความสุขทั้งทางร่างกายและจิตใจ มีความสำนึกและความรับผิดชอบในฐานะพลเมืองและพลโลก” โดยมีมาตรฐานที่กำหนดข้างต้น ในประกาศดังกล่าวได้ระบุตัวบ่งชี้ของมาตรฐานด้านคุณภาพบัณฑิต 3 ตัวบ่งชี้ ได้แก่ (1) บัณฑิตมีความรู้ ความเชี่ยวชาญในศาสตร์ของตน สามารถเรียนรู้ สร้างและประยุกต์ใช้ความรู้เพื่อพัฒนาตนเอง สามารถปฏิบัติงานและสร้างงานเพื่อพัฒนาสังคมให้

สามารถแข่งขันได้ในระดับสากล (2) บัณฑิตมีจิตสำนึก ดำรงชีวิต และปฏิบัติหน้าที่ตามความรับผิดชอบ โดยยึดหลักคุณธรรมจริยธรรม (3) บัณฑิตมีสุขภาพดีทั้งด้านร่างกายและจิตใจ มีการดูแล เอาใจใส่ รักษาสุขภาพของตนเองอย่างถูกต้องเหมาะสม (สมบุญวัลย์ สัตยารักษ์วิทย์, 2550) และครอบคลุมลักษณะบัณฑิตที่พึงประสงค์ของธุรกิจบัณฑิตย์ไว้เช่นกัน โดยกำหนดในเอกสารแผนพัฒนามหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต ปีการศึกษา 2546-2550 (1) มีความรู้ในวิชาชีพของตนเองเป็นอย่างดี มีความรู้ในวิชาธุรกิจ ไม่ว่าจะอยู่ในสาขาวิชาใด (2) มีความรู้ภาษาอังกฤษ และมีทักษะทางด้านเทคโนโลยีสารสนเทศในระดับที่สามารถปฏิบัติงานได้ (3) มีทัศนคติในการดำเนินชีวิตที่เหมาะสม โดยใช้คุณธรรมเป็นเครื่องชี้นำชีวิต และ (4) มีวิธีดำเนินชีวิตด้วยคุณลักษณะของความเป็นไทย เช่น กตัญญูกตเวที ความพอเพียง ความเกรงใจ ความมีน้ำใจ ความอ่อนน้อมถ่อมตน ฯลฯ

ด้านแนวทางการบริหาร มหาวิทยาลัยควรพิจารณาส่งเสริมคุณภาพหลักสูตรที่เป็นที่ต้องการของสังคมและตลาดแรงงานที่มีอยู่แล้ว เพื่อให้ได้มาตรฐานเทียบเท่ากับมหาวิทยาลัยอื่น ๆ ที่ได้รับการยอมรับ สอดคล้องกับข้อเสนองานวิจัยของปริญดา เลิกสายเพ็ง (2545) ศึกษาเรื่องความคาดหวังของผู้บริหารในธุรกิจประกันวินาศภัยต่อคุณลักษณะบัณฑิตที่พึงประสงค์ มีข้อเสนอแนะคือ ให้สถาบันอุดมศึกษาที่ผลิตบัณฑิตออกมา มีความรู้ความสามารถที่ตอบสนองความต้องการของตลาดแรงงานด้านการประกันวินาศภัยได้ สถาบันอุดมศึกษาควร

จะได้มีการเรียนการสอนตรงกับทิศทางการเปลี่ยนแปลงและวิวัฒนาการเชิงธุรกิจ เนื่องจากสถาบันอุดมศึกษาเป็นสถานที่หล่อหลอมคุณลักษณะบัณฑิตให้มีความพร้อม ความสามารถสนองตอบความต้องการในภาคธุรกิจประกันวินาศภัยได้ในอนาคต อันจะนำมาซึ่งประโยชน์ในการพัฒนาให้มีการเจริญเติบโตของประเทศต่อไป

ข้อเสนอแนะจากการวิจัย

1. ควรมีการวิจัยสถานการณ์การจ้างงาน และคุณลักษณะบัณฑิตที่ภาครัฐและภาคเอกชนในประเทศไทยต้องการเป็นประจำ โดยเฉพาะก่อนที่จะมีการกำหนดแผนยุทธศาสตร์ของมหาวิทยาลัยแต่ละครั้ง เพื่อนำไปใช้เป็นข้อมูลในการกำหนดทิศทางยุทธศาสตร์ที่มีทิศทางในการผลิตบัณฑิตที่พึงประสงค์ของสังคมและตลาดแรงงานที่แท้จริง

2. จากผลการวิจัย พบว่า สาขาวิชาที่เปิดรับสมัครนั้นเป็นสาขาที่เป็นที่รู้จักในตลาดวิชาและตลาดแรงงาน ดังนั้นหากต้องการเปิดหลักสูตรใหม่ของมหาวิทยาลัย ควรพิจารณาส่งเสริมคุณภาพหลักสูตรที่เป็นสากลเป็นลำดับต้นๆ

3. มหาวิทยาลัยควรพิจารณาส่งเสริมคุณภาพหลักสูตรที่เป็นที่ต้องการของสังคมและตลาดแรงงานที่มีอยู่แล้ว เพื่อให้ได้มาตรฐานเทียบเท่ากับมหาวิทยาลัยอื่น ๆ ที่ได้รับการยอมรับ

4. จากการศึกษา พบว่า การสร้างความรู้ ความสามารถ และทักษะต่าง ๆ จะนำไปสู่พฤติกรรม และการแสดงออกของบัณฑิตที่เหมาะสมและนำไปสู่

คุณลักษณะบัณฑิตที่พึงประสงค์ ดังนั้นมหาวิทยาลัยต้องมีนโยบายที่ชัดเจน ประกาศเป็นวาระของมหาวิทยาลัย เพื่อให้ผู้ที่เกี่ยวข้อง เช่น อาจารย์ เจ้าหน้าที่ และนักศึกษา เข้าใจตรงกันถึงเป้าหมายของมหาวิทยาลัย และเป็นการประกาศสู่สาธารณะ

5. การสร้างความรู้ ความสามารถ และทักษะต่างๆ นั้น เป็นภาระรับผิดชอบของอาจารย์ และเจ้าหน้าที่ของมหาวิทยาลัยทุกคน ดังนั้นมหาวิทยาลัยต้องพัฒนาบุคลากรในหน่วยงานทุกประเภทให้มีศักยภาพเพียงพอที่จะนำไปพัฒนา นักศึกษาให้เป็นบัณฑิตที่มีความรู้ ความสามารถ และทักษะ ที่นำไปสู่คุณลักษณะบัณฑิตที่พึงประสงค์ได้

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. นอกจากการวิจัยสถานการณ์การจ้างงาน และคุณลักษณะบัณฑิตที่ภาครัฐและภาคเอกชนในประเทศไทยต้องการแล้ว การวิจัยครั้งต่อไปควรศึกษาสถานการณ์การจ้างงานและคุณลักษณะบัณฑิตที่สามารถป้อนเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน เพื่อเตรียมความพร้อมในการเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนในปี พ.ศ. 2558

2. ควรมีการศึกษาเปรียบเทียบกับมหาวิทยาลัยที่ได้รับการยอมรับในความสามารถในการผลิตบัณฑิตที่มีคุณลักษณะเป็นที่ต้องการของสังคมและตลาดแรงงาน เพื่อให้เห็นถึงเทคนิค วิธีการ และกระบวนการที่สามารถนำมาประยุกต์ใช้กับมหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครต่อไป

กิตติกรรมประกาศ

การวิจัยนี้ ได้รับทุนอุดหนุนของมหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร ผู้วิจัยขอขอบคุณผู้ให้ข้อมูลหลักทุกท่าน และผู้ทรงคุณวุฒิที่กรุณาตรวจแก้เครื่องมือ

ในการวิจัยให้มีความสมบูรณ์ตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย และหวังเป็นอย่างยิ่งว่างานวิจัยนี้จะเป็นประโยชน์ต่อสถาบันในอันที่จะผลิตบัณฑิตให้ตรงกับความต้องการของสถานการณ์การจ้างงานในปัจจุบัน

เอกสารอ้างอิง

- ทิพภา ปลีหะจินดา กุศลวัฒน์ คงประดิษฐ์ ศุภรางค์ อินทรารุณ และชิตาภา สุขพลำ. (2550). การศึกษาแนวโน้มความต้องการบัณฑิตในสาขาบรรณารักษะ. ชลบุรี : มหาวิทยาลัยบูรพา.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2537). การพัฒนาการสอน. พิมพ์ครั้งแรก. กรุงเทพฯ : สุวีริยาสาส์นจัดพิมพ์.
- ปริญดา เลิกสายเพ็ง. (2545). ความคาดหวังของผู้บริหารในธุรกิจประกันวินาศภัยต่อคุณลักษณะบัณฑิตที่พึงประสงค์. วิทยานิพนธ์
- ศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต. (ประชากรศึกษา). กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยมหิดลบัณฑิตวิทยาลัย.
- เพ็ญธิดา พงษ์ธานี. (2551). คุณลักษณะของบัณฑิตสาขาการบัญชีที่องค์กรและผู้รับผิดชอบงานด้านบัญชีพึงประสงค์. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต.
- สถานการณ์ตลาดแรงงาน. (2555), วารสารฉบับเดือนกุมภาพันธ์ 2555. สืบค้นเมื่อ 1 สิงหาคม 2555 http://www.ru300.ru.ac.th/m2_y55_data.pdf.
- Saylor, J.G.; William M.A.; and Arthur J.L. (1981). Curriculum Planning for Better Teaching and Learning. Holt-Saunders International Edition.
- Joyce, Bruce., and Weil, Marsha. Models of Teaching. Needham Hights : A tool for linking theory and practice. Nurse Educator 23 July/August1998 : -31-34